

Nilde lotti (1920–1999)

Üldise valimisõiguse eest võitleja ja Itaalia Vabariigi rajaja

Leonilde (Nilde) lotti oli Teise maailmasõja ajal vastupanuvõitleja; sõja järel sai temast Itaalia olulisim naispoliitik. Paljud peavad lottit Itaalia Vabariigi rajajaks ja ka Itaalia kõigi aegade parimaks presidendiks. Ta kuulus komiteesse, mis 1946. aastal töötas välja riigi uue põhiseaduse peamise osa. Kahe aasta pärast valiti ta Itaalia saadikutekotta ja hiljem sai temast riigi ajaloo kõige kauem ametis olnud president.

lotti oli ka tulihingeline Euroopa pooldaja, kes oli aastatel 1969–1979 Euroopa Parlamendi liige ja kes valiti 1997. aastal Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee asepresidendiks.

Leonilde (Nilde) lotti sündis 10. aprillil 1920. aastal Reggio Emilia linnakeses, kus valitsesid kommunistimeelsed vaated. Ta oli usin õppur ja pälvis stipendiumi, mis võimaldas tal õppida kirjandust ja filosoofiat mainekas Milano Katoliiklikus Ülikoolis. Ta ise jäi kogu eluks veendunud ateistiks.

Teise maailmasõja ajal oli ta vastupanuvõitleja; pärast sõja lõppu sai temast Itaalia Kommunistliku Partei (PCI) tuntud tegelane ja kommunistlikult meelestatud Itaalia naiste liiga juhtfiguur. 1945. aastal, kui Itaalia naised said täieliku valimisõiguse, toetas lottit märkimisväärne osa naisvalijaid. 1946. aastal valiti ta põhiseaduslikku kogusse – vabariigi põhiseadust väljatöötavasse rahvaesindusse. lotti ülesanne oli kirjutada põhiseaduse perepoliitika osa.

1948. aastast kuulus ta saadikutekotta, mis on üks Itaalia parlamendi kahest kojast senati kõrval. Aastatel 1979–1992 oli ta saadikutekoja esimees. Seega sai temast esimene naine ja ühtlasi esimene kommunist Itaalias, kes jõudis nii kõrgesse riigiametisse. lotti paistis oma ametis silma resoluutsuse ja

erapooletusega, mistõttu paljud peavad teda Itaalia kõigi aegade parimaks presidendiks.

Pärast Itaalia Kommunistlikku Partei esimehe Palmiro Togliatti surma 1964. aastal asus lotti parteid kaasajastama. Ta esindas parteis Euroopa-meelset suunda ning toetas kogu oma karjääri jooksul Euroopa integratsiooni kui positiivsete sotsiaalsete muutuste taganttõukajat. „Soovime Euroopa Liidu [...] asumist uuele, kiire kodaniku-, sotsiaalse ja poliitilise arengu teele ning uute arengu- ja kasvuvõimaluste avamist, milleks rahvusriigid on jäänud nii kitsaks, et see on hakanud piirama nende suveräänsust.“ (Nilde, Parole e Scritti, 1955–1998, Comitato per la costituzione della Fondazione Nilde lotti).

Samal ajal jätkas lotti võitlust naiste õiguste eest. Ta pooldas ja toetas edukalt naisliikumise prioriteete – lahus- ja abordiseaduste vastuvõtmist. Tal tegutses ka vahendajana, kutsudes nooremaid võitluskaaslasi üles mitte eirama katoliiklike naiste seisukohti nendel teemadel.

Üldiste valimiste eest võitleja

Õiglase ja võrdse Euroopa ideele pühendunud poliitikuna võitles lotti üldise valimisõiguse eest kogu Euroopas. Ta valiti 1969. aastal, mil esimest korda määrati liikmeks ka kommuniste, Itaalia delegatsiooni koosseisus Euroopa Parlamendi liikmeks. Euroopa Parlamendi liikmena tegi ta tööd Euroopa Parlamendi otsevalimiste sisseseadmiseks, kuna leidis, et kui parlamenti valiks rahvas, annaks see parlamendile vankumatu mandaadi ja õiguse tegutseda kodanike nimel.

Euroopa ühendamise toetajana ei jätnud ta arvesse võtmata ka liidu tugevdamise geopoliitilist mõju. Lotti usk, et Euroopa rahvaste ülesanne on aidata kaasa põhja- ja lõunapoolsete riikide

suhete parandamisele, rahu ja arengu edendamisele Lähis-Idas ning üldisemalt rahvusvaheliste suhete korrastamisele.

Lotti ja tema mõttekaaslased saidki näha oma töö vilju: 1979. aastal toimusid esimesed Euroopa Parlamendi otsevalimised. Veidi hiljem lõppes tema kümneaastane tegevus Euroopa Parlamendi ja selle väliskomisjoni liikmena. Lotti ei kaotanud sidet Euroopaga ka hiljem. 1997. aastal valiti ta 47 liikmeka inimõiguste organisatsiooni Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee asepresidendiks.

Pärast 53 aastat poliitikas teatas lotti 1999. aasta novembris, et loobub poliitikast. Kaks nädalat hiljem, 4. detsembril 1999, suri ta Roomas 79 aasta vanusena.